

[Finansministeren.]

Afdragene på den udenlandske gæld vil i år udgøre omkring 200 mill. kr., hvortil dog i løbet af vinteren vil komme en indbetaling på ca. 75 mill. kr. til den internationale valutafond. I oktober måned betales det sidste afdrag på statens forfaldne dollargæld, og staten har således nu betalt alle de restancer, der opstod som følge af krigen; statens gældsforhold overfor udlandet er hermed helt ajourført.

De årlige afdrag til udlandet vil herefter i 1955—56 og fremefter kun andrage knap 100 mill. kr. På den anden side vil der i det kommende finansår indgå ca. 42 mill. kr. og i de tre følgende finansår ca. 25 mill. kr. årlig i afdrag fra Tyskland på den særlige flygtningegæld.

Siden begyndelsen af 1950, da afdragene på dollargælden blev genoptaget, er der ialt anvendt ca. 800 mill. kr. til nedbringelse af den udenlandske statsgæld. Statens samlede gæld til udlandet vil herefter ved finansårets udgang udgøre ca. 1 350 mill. kr. mod ca. 2 150 mill. kr. i foråret 1950. I samme periode er anvendt ca. 250 mill. kr. til afdrag på anden offentlig gæld til udlandet, og restgælden på disse lån — hvoraf hovedparten er kommunelån — vil herefter andrage godt 325 mill. kr. Heraf er ca. 80 mill. kr. af de to københavnske dollarlån forfaldet til betaling.

Den offentlige konsoliderede gæld til udlandet vil således ved udgangen af indeværende finansår andrage ialt 1 675 mill. kr. eller kun godt 100 mill. kr. mere end før krigen. Før krigen svarede gælden til næsten 1 års eksportindtægter, medens den udenlandske gæld nu — selvom trækket på den europæiske betalingsunion medregnes — kun svarer til 4—5 måneders eksportindtægt.

Det vil være klart, at overførslen af så store afdrag — ialt 1 milliard kr. — indenfor så kort et åremål har betydet en følelig belastning af valutabalancen og har bidraget til at gøre det vanskeligt at opretholde en tilfredsstillende valutarisk likviditet.

Til dækning af alle de her omtalte kapitaludgifter til udlån og afdrag, såvel i indland som i udland, som ialt har udgjort 1 000—1 200 mill. kr. årligt, har man kunnet disponere over et overskud på drifts- og anlægsbudgettet på ca. 300 mill. kr. årligt

samt arveafgiften og afdragene på statens tilgodehavender — ialt ca. 100 mill. kr. Indtægterne på kapitalbudgettet bliver således tilsammen ca. 400 mill. kr. Statens finansieringsbehov har herefter i de sidste år udgjort 600—800 mill. kr., vel nærmest de 600, årligt og vil i det kommende finansår blive af tilsvarende størrelse.

Inden jeg går nærmere ind på de pengepolitiske problemer, dette rejser, vil jeg dog fremhæve, at dette betydelige beløb ofte giver anledning til overdrevne forestillinger om udviklingen i statens gæld og om det omfang, i hvilket staten lægger beslag på det danske kapitalmarked.

Som det fremgår af de tal, jeg har nævnt, medgår nemlig en meget stor del af de optagne lån til indfrielse af ældre lån, således at statens nettolåneoptagelse — med andre ord den årlige stigning i statsgælden — kun andrager 100—300 mill. kr.

Der er iøvrigt, som jeg omtalte før, sket en konsolidering af den indenlandske gæld og en omlægning fra udenlandsk til indenlandsk gæld.

Selvom man således ikke skal overdrive størrelsen af statens lånebehov, er det imidlertid klart, at den omstændighed, at staten årligt må optage nye lån på 600—800 mill. kr., har en væsentlig pengepolitisk betydning, selvom store dele heraf går til afdrag på ældre gæld. Når bortses fra udenlandske låne- eller gaveydelse, må dette behov dækkes enten ved salg af obligationer i markedet eller ved træk på nationalbanken.

Jeg skal ikke her fordybe mig i det i denne henseende efter min mening mindre betydningsfulde spørgsmål, på hvilke konti dette træk i nationalbanken bogføres, men herom kun gøre den bemærkning, at man i hvert fald ikke bør bedømme statsfinansernes likviditetsvirkning alene ud fra bevægelserne på statens foliokonto i nationalbanken. De beløb, der trækkes på foliokontoen til indfrielse af udenlandsk gæld, eller de beløb, der overføres fra foliokontoen til særkontoen, forøger jo ikke pengemængden i samfundet, ligesom bevægelserne i foliokontoen må sammenholdes med forskydningerne i mængden af skatkammerbeviser og indestående på postgiroen. Det kan f. eks. nævnes, at der i det sidste par måneder er trukket betydelige beløb på foliokontoen til indfrielse af skatkammer-